YIL: 1 SAYI: 20 AĞUSTOS 2022 AYLIK KÜLTÜR, SANAT VE AKTÜEL DERGİ

ÇAYDAÇIRA

uluslararası hazarşiir akşamları

benim
öykülerim
BORDO YAYINLARI
BORDO YAYINLARI
YENİ MAH. GAZİ CAD. NO:36
YÜCE PASAJI KAT:1/105
TEL: 04242361284 ELAZIĞ
BORDO YAYINLARI
bordo.yayinlari
05335654241

İÇİNDEKİLER

Uluslararası Hazar Şiir Akşamlarının akıbeti ne olacak?

"Pısik" oyununa hayat veriyor…

Harput'un "Koruma Amaçlı İmar Planı" Onaylandı

Ahmet Bulut'un kaleminden Muharrem Ayı

Harput Musıki Müzesi açıldı.

ÇAYDAÇIRA

AYLIK KÜLTÜR-SANAT VE AKTÜEL DERGİ
YIL: 1 SAYI: 20 AĞUSTOS-2022

İMTİYAZ SAHİBİ ve
YAYIN YÖNETMENİ:
YÜCEL ÇAKMAK
cakmakyucel@gmail.com
ADRES:
Gazi Caddesi No: 36 Yüce Pasajı Kat 4
ELAZIĞ

KATKIDA BULUNANLAR:
İ. EKREM KATI (ELAZIĞ)
MURAT SEVİNÇ (İSTANBUL)
AHMET BULUT (ELAZIĞ)
BİLAL CİVELEK (İSTANBUL)
ŞERİF AYDEMİR (İSTANBUL)
GÖKÇE KARAGÖZ (ABD)
Prof. Dr. RAMAZAN DEMİR (ANTALYA)
MUHAMMET KURŞUN (ANKARA)
İLHAN KILIÇ (ALMANYA)
AHMET FARUK PAMUKÇU (İSTANBUL)
OYA ORHAN (ELAZIĞ)
BEDRİ YÜCEL (ELAZIĞ)
FATİH BAYGELDİ (KKTC)

YÜCEL ÇAKMAK

MERHABA…

Değerli okuyucular Çaydaçıra sizden aldığı destek ile yoluna devam ediyor. Tiraj kaygısı yaşamayan dergimiz yaklaşık 3 bin okuyucuya ulaşmaya başladı. **Elazığ'ın ilk Dijital Dergisi olan Çaydaçıra Dergisi**, Gazi Caddesi Yüce Pasajı'nda irtibat bürosunu da açtı.

Elazığ'da 1992 yılında başlatılan ve 2017 yılında 24 üncüsü gerçekleştirilen **"Uluslararası Hazar Şiir Akşamları"** yeniden yapılacak mı?

Uluslararası Şiir Akşamları için yeni bir umut ışığı doğdu.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay ile **Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Başkanı Ulukbek Maripov**'un himayelerinde 12 Eylül 2021 tarihinde TOBB tarafından Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'te gerçekleştirilen Türk Dünyası İş Formu'nda **Hazar Şiir Akşamları**'nın yeniden yapılması yönünde karar alınması sevinçle karşılandı.

"Pısik" oyunu ile tanınan **Cahit Can** Elazığ'ın unutulmaya yüz tutan **'seyirlik oyunlarını'** en iyi şekilde icra ederek, **Elazığ'ın Gönüllü Tanıtım Elçisi** oldu.

2019 Yılı'nda Kültür ve Turizm Bakanlığı'na gönderilen Harput'un **"Koruma Amaçlı İmar Planı"** nihayet onaylandı.

Elazığ Vakfı Başkanı Mehmet Çağlar, süreci anlattı.

Hicri takvime göre birinci ayın adı **Muharrem**'dir, bu yıl Muharrem ayının birinci günü **30 Temmuz 2022** olarak belirlenmiştir. Yazarımız **Ahmet Bulut**'un kaleminden **Muharrem Ayı**…

Fırat Kalkınma Ajansı tarafından desteklenen ve Elazığ Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü tarafından yapımı tamamlanan **Harput Musiki Müzesi** açıldı.

Elazığ Belediyesi Elazığ Musikisine katkıda bulunan Usta Sanatçıları anmaya devam ediyor. Temmuz ayında ise **Mehmet Parlaksu** mezarı başında anıldı.

Harput'tan Gel

Harput’tan yen yayan gel
Ayağan tiken batmadan gel
Rivayet odur ki gayabaşı
Protlar dua dağın dolan gel
Ufuğda gün batırmadan Elaziz’i
Tozlu torpağa bulaş da gel

Lâfı suya bulamadan gel
Gel Harput’u dilen dolanmadan gel

Eleziz caddeleı boydan boya işleg
Lakin zuzağları garanluğ haraba peg
El et hele gelen faytona gakko’m
Zülküf’ü urdular gahğ yeğınkiye gideg
İnsafsız hekim merhem bilmez
Zaloğlundan aman dileneg

Lâfı suya bulamadan gel
Gel Harput’u dilen dolanmadan gel

Gızma dağıma gar yağar gapanur
İşliğim esgimiş yırtığ
Tene değer yumuşağ gar erür de utanır
Çağam azad eylemez
Keklüg gafeste bi başga çirpınır
Vağh benı vağhlar benı
Şeher gara haberınle tez çalkalanır

Lâfı suya bulamadan gel
Gel Harput’u dilen dolanmadan gel

Alucun duldasına bıldırcın gonmuş
Bibim gızı elinde gara erüg çağala
Horozunun kölgesi garşıya urmuş
Hüsenig begı atıynan cirit atar
Fukaralar gala gapısında dutuşmuş
Ahğ senı ağam ağhlar senı
Nasibin de tezek kibi çohğdan gurumuş

İrfan KARABULUT

Hazar Şiir Akşamları unutuldu mu?

En son 2017 yılında yapılan Hazar Şiir Akşamlarının akıbetinin ne olacağı meçhul…

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Adını, kendine has bir doğal güzelliği olan ve ismini Atatürk'ün verdiği Hazar Gölü'nden alan Hazar Şiir Akşamlarının ilk etkinliği Harput Kültürü üzerine eserleri olan rahmetli Fikret Memişoğlu anısına yapılmış ve bundan sonraki faaliyetler de mahalli, ya da uluslararası çapta Türk Kültürüne hizmet vermiş, yaşayan ya da vefat etmiş şahsiyetlerin anısına gerçekleştirilmiştir.

Elazığ'da 1992 yılında başlatılan ve 2017 yılında 24 üncüsü gerçekleştirilen "Uluslararası Hazar Şiir Akşamları" Türk dünyası edebiyat severlerinin yakından izlediği ve tanıdığı uluslararası bir faaliyettir.

Bugüne kadar Elazığ' da yapılan tek festival hüviyetindeki "Hazar Şiir Akşamları"nın ilki 1992 yılında yapılmış ve bundan sonraki 23 faaliyet de ulusal ve uluslararası düzeyde Türk kültürüne hizmet etmiş, yaşayan ya da vefat etmiş şahsiyetlerin anısına düzenlenmiştir.

Başta Türkiye olmak üzere, Azerbaycan, Türkmenistan, Kırgızistan, Kazakistan, Özbekistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, İran, Irak, Kosova, Romanya, Makedonya, Bulgaristan, Arnavutluk, Pakistan ve Gürcistan gibi birçok bölge ve ülkeden önemli yazar ve şairler katılmıştır.

Hazar Şiir Akşamları kapsamında 2003 yılında Türk Dünyası Hizmet Ödülü verilmeye başlanılmış ve KKTC Cumhurbaşkanı Rauf DENKTAŞ'a, İskece Müftüsü Mehmet Emin AGA'ya ve Gümülcine Müftüsü İbrahim ŞERİF'e, Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan NAZARBEYEV'e, Kırgız Yazar Cengiz AYTMATOV'a, Prof. Dr. Turan YAZGAN' a, Kırım Tatar Milli Meclis Başkanı Mustafa Abdulcemil Kırımoğlu' na, TİKA (Türk İş Birliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı)'ya Türk Dünyasına katkılarından dolayı sırası ile Türk Dünyası Hizmet Ödülü verilmiştir.

(Kaynak: Manas Yayıncılık)

Hazar Şiir Akşamları yeniden başlayacak mı?

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay ile Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Başkanı Ulukbek Maripov'un himayelerinde 12 Eylül 2021 tarihinde TOBB tarafından Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'te gerçekleştirilen Türk Dünyası İş Formu'nda Hazar Şiir Akşamları'nın yeniden yapılması yönünde karar alınmıştı.

TOBB'nin davetlisi olarak Forma katılan Elazığ TSO Yönetim Kurulu Başkanı Asilhan Arslan, "Son 5 yıldır gerçekleşmeyen Uluslararası Hazar Şiir Akşamlarının Türk dili konuşan 6 Türk devletinin de katılımı ile çok büyük bir organizasyon olacak şekilde düzenlenmesi kararını Formda aldık. Elazığ adına büyük kazanımlarla dönüyoruz" müjdesini paylaşmıştı…

Cumhurbaşkanlığı düzeyinde yuvarlak masa toplantısı…

Formun ilk gününde her iki ülkenin cumhurbaşkanlığı seviyesinde temsil edildiği yuvarlak masa toplantısına katılım sağlayan Elazığ TSO Yönetim Kurulu Başkanı Asilhan Arslan, her iki ülke Cumhurbaşkanlığı makamına Elazığ TSO'nun Uluslararası Hazar Şiir Akşamlarının Türk dili konuşan 6 devletin katılımı ve iş dünyası buluşmalarının yapılacağı kapsamlı bir organizasyon teklifinde bulundu.

Başkan Arslan'ın bu teklifi kabul görülerek Elazığ adına çok önemli bir kazanım sağlandı.

Başkan Arslan, Elazığ'a elleri dolu olarak döndüklerini belirterek, "İlimizde çok kıymetli kültür insanlarının gayretleri ile başlatılan ve devletimizin destekleriyle 24 yıl yapılarak ilimizin Türk Dünyasının âdete kültür şehri konumuna gelmesine vesile olan Uluslararası Hazar Şiir Akşamlarının Türk dili konuşan 6 devletin katılımı ve tüm gönül coğrafyasını kapsayacak şekilde yeniden başlatılması teklifimiz olumlu karşılanmıştır.

Bu organizasyon ortak kültür değerlerinin buluşarak büyük bir coğrafyada heyecan uyandırmasının yanında ekonomik işbirliklerinin ve ticari münasebetlerin gelişmesi noktasında da çok değerlidir.

Bizleri heyecanlandıran bu gelişme sonrasında ilimizde Uluslararası Hazar Şiir Akşamlarının fikir babası olarak çok büyük emekler vermiş ve ülkemizin çok önemli yayıncılık kuruluşlarından biri olan Odamız Üyesi Manas Yayıncılık Şirketimizin değerli birikimlerinden istifade ederek kapsamlı ve etkili bir organizasyon gerçekleştirmek istiyoruz. Ben bu büyük kültür, tarih, edebiyat ve sanat organizasyonunun ekonomik işbirliği seviyesinde de büyüyerek ilerleyeceğine yürekten inanmaktayım.

Bu düşüncelerle Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız Fuat Oktay ile Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Başkanı Ulukbek Maripov'a desteklerinden dolayı teşekkür ediyor, sürecin ilimize ve tüm Türk Dünyasına hayırlar getirmesini diliyorum" dedi.

Düzenlenen Hazar Şiir Akşamları

Düzenlenen etkinliklerin kronolojik sıralaması şu şekildedir.
Fırat Şiir Akşamları adı ile 5 Aralık 1992 tarihinde Fikret MEMİŞOĞLU anısına düzenlenmiştir.
*17-19 Aralık 1993 tarihlerinde düzenlenen 2 nci Fırat şiir akşamları, Niyazi Yıldırım GENÇOSMANOĞLU ve Cenani DÖKMECİ anısına düzenlenmiştir.
*Etkinliğin ismi "Hazar Şiir Akşamları" olarak değiştirilmiş ve 3 ncü kez İshak Sunguroğlu anısına düzenlenmiştir.
*Uluslararası Hazar Şiir Akşamları "küçük Hazar'dan büyük Hazar" a taşınarak Azerbaycan'ın başkenti Bakü' de gerçekleştirilmiştir.
*Uluslararası Hazar Şiir Akşamları 23-25 EYLÜL 2004 yılında Nüzhed Dede anısına ELAZIĞ-SİVRİCE' de düzenlemiştir.
*Uluslararası Hazar Şiir Akşamları, 23-24 EYLÜL 2005 Elmas YILDIRIM anısına ELAZIĞ' da düzenlenmiştir.
*Uluslararası Hazar Şiir Akşamları, 20-22 EYLÜL 2006 Mağcan CUMABAY anısına ELAZIĞ-SİVRİCE' de düzenlenmiştir.
*Uluslararası Hazar Şiir Akşamları, 25-27 EKİM 2007 Cengiz AYTMATOV onuruna Elazığ'da düzenlenmiştir.
*Uluslararası Hazar Şiir Akşamları, 6-8 KASIM 2008 Bahtiyar VAHAPZADE anısına Elazığ'da düzenlenmiştir.
*Uluslararası Hazar Şiir Akşamları 25-26-27-28 Haziran 2009 tarihlerinde ünlü şair Necip Fazıl KISAKÜREK adına Elazığ' da gerçekleştirilmiştir.
*Uluslararası Hazar Şiir Akşamları 10 - 11 – 12 – 13 Haziran 2010 tarihlerinde sevgi ve hoşgörü konulu olup Ahmet YESEVİ hatırasına Elazığ' da düzenlenmiştir.
*Uluslararası Hazar Şiir Akşamları 22-23-24-25 Eylül 2011 tarihleri arasında Şiir ve Şehadet konulu olup Mehmet Akif Ersoy hatırasına düzenlenmiştir. Bu yıl Türk Dünyası Hizmet Ödülü Mustafa CEMİLOĞLU' na verilmiştir.

*Uluslararası Hazar Şiir Akşamları, 21-24 Haziran 2012 tarihlerinde "Yunus Emre" anısına ve "AŞK" teması üzerine yapılmıştır.
*Uluslararası Hazar Şiir Akşamları, "Yahya Kemal Beyatlı" anısına ve "İstanbul" konulu olarak 20-23 Haziran 2013 tarihlerinde düzenlenmiştir.
*Uluslararası Hazar Şiir Akşamları "Arif Nihat ASYA" hatırasına ve Bayrak temasıyla 25-28 Eylül 2014 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

*Uluslararası Hazar Şiir Akşamları Türkçenin bilim ve sanat dili olarak varlığını sürdürmesi yönündeki çalışmaları ile asırlara hitap eden Türk dünyasının ünlü şair ve düşünürü "Ali Şir Nevai" adına Türkçe temalı olarak 26-29 Mayıs 2016 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.
*Uluslararası Hazar Şiir Akşamları "Vatan" ve "15 Temmuz Şehitleri" teması ile 25-26 Kasım 2017 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

Elazığ Seyirlik Oyunlarının tek temsilcisi…

“Pısik”e hayat veriyor

“Pısik” oyunu ile tanınan Cahit Can Elazığ’ın unutulmaya yüz tutan ‘seyirlik oyunlarını’ en iyi şekilde icra ederek, Elazığ’ın Gönüllü Tanıtım Elçisi oldu.

YÜCEL ÇAKMAK
ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Elazığ’ın unutulmaya yüz tutmuş olan seyirlik oyunları, Elazığ’ın Gönüllü Tanıtım Elçisi Cahit Can tarafından yaşatılmaya çalışılıyor. “Pısik” oyunuyla Elazığlıların kalbinde taht kuran Cahit Can, 1999 yılında oynadığı seyirlik oyunlarla Kültür Bakanlığı nezdinde bu oyunlar tescillendi.

Aslen Harputlu olup Hacı Kalonun torunu olan Cahit Can, 1953 yılında Elazığ Merkezde doğdu. Çocukluğu Seko Mahallesi’nde geçmiştir. 1973 yılı Elazığ Lisesi mezunu olup, 1973 yılında Kuleli Işıklar Askeri Lisesi’ni terk etti. 1974-1978 yılları arasında Akşam Ticaret Lisesi’ni bitirdi. 1980 de bilfiil ticaretle meşgul oldu. 1982-1996 yılları arasında Arçelik Bölge Müdürlüğünde yöneticilik yaptı. 1994 yılında kuruluşunda büyük emek sarf ettiği Elâzığ Tiyatro ve Halk Oyunları Derneğinde (ETHOD) Başkanlık yaptı (1994-2012). Başkanlık sürecinde Harput’taki Küçük Efendiler Konağı’nda Elazığ Yöresel Yemeklerinin tanıtımını ve sunumunu yaptı. 2012 yılından sonra yine Harput’ta kurduğu işletmeyle Elazığ Yemeklerini tanıttı.

Emekli ve 3 çocuk babası ve 4 torun sahibidir. Tiyatro ve halk oyunları eğitmenliği de yapan CAN, Harput-Der de onur kurulu üyesidir. Elazığ kültürünü yaşayan ve yaşatmaya büyük çaba sarf eden CAN, 2014 yılında da MARED Elazığ il temsilciliği görevini üstlenmiştir. MARED daha sonra vakıflaşarak MAREL olmuştur.

1963 yılında Gökçen Kılıç’tan öğrendiği Elazığ yöresinin seyirlik oyunlarından bilhassa Leblebici, Pısik, Kambur ve Halo Beni Çaydan Geçir gibi orta oyunlarını iyi oynamaktadır. Halen faaliyetlerine Elâzığ’da devam etmektedir. PİSİK oyunu ile birçok festival, gece ve

organizasyonun aranan tek ismidir. 1999 Yılı'nda Stüdyo Kemaliye'nin prodüksiyonuyla Pısik ve Leblebici oyunlarının çekimleriyle Kültür Bakanlığı'nda bu oyunlar tescillendi.

Seyirlik Oyunlar

Pısik (Kedi) Oyunu: Makamı "Segah" olan bu mizahi, aynı zamanda dramatik türküyü Türker Eroğlu derleyip notaya almıştır.

Bizim pısik evlenecek
Parası yok dilenecek pısiğim
Bulamazsa ziftlenecek pısiğim
Vay pısiğim pısiğim

Pısiğimin mermer daşı
Yattığı yer küllük başı pısiğim
Kaçırdığı kenger aşı pısiğim
Vay pısiğim pısiğim

Leblebici (Kalbur): Çember şeklinde dizilmiş kişilerin ortasında elinde kalbur veya sekiz köşe şapka ile oynanan, doğaçlama diyebileceğimiz bir oyun türüdür. Eline kalburu alıp bir süre oynayan kişi farklı jest ve mimikleri ile çevredekileri güldürür. Oynarken şu sözleri söyler:

Leblebiyi kavurdum
Dumanını, dumanını savurdum
Bici bici bici leblebici
Söyle canımın içi
Leblebi koydum tasa
El vurdum basa basa
Ben bir güzeli sevdim
Birazcık boydan kısa
Bici bici bici leblebici
Söyle canımın içi
Leblebiyi kavurdum
Dumanını dumanını savurdum
(oynayan puuf puuf diye kalbura üfler)
Ben o yari görünce
Canevimden vuruldum
Bici bici bici leblebici
Söyle canımın içi

diye dilden dökülen mısralar devam ederken kalburun içine üzüm, leblebi ve benzeri çerez koyulur. Çevredekiler çereze el uzatıp almaya çalışırlar. Oyunun sonunda, oynayan kişi şapka veya kalburu çevredekilere gezdirir para toplar. Kim gönlünden ne koparsa kalbura atar.

Harput Musiki Müzesi açıldı

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Fırat Kalkınma Ajansı tarafından desteklenen ve Elazığ Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü tarafından yapımı tamamlanan Harput Musiki Müzesi beğenildi. Tarihi Harput Mahallesi'nde yer alan ve Harput Hünkar Konağı olarak bilinen yerin bir bölümü oluşturularak, Türk musikisinde istisnai bir yere sahip olan Harput Musiki Müzesi'nde çalışmalar tamamlandı. Türk musikisinde çok önemli bir yere sahip olan Harput musikisine ait eserlere de yer verildi. Müze içerisinde Harput Musikisinde kullanılan enstrümanlar, yöresel kıyafetler sergilenmekte. Bir bölümünde ise gelen ziyaretçileri Kürsübaşı, Çaydaçıra ve Halk Oyunları

ekiplerinden oluşan silikon heykeller karşılamaktadır. Ayrıca müze içerisinde bulunan kioks cihazlarında Harput tarihi, Harput musiki bilgilerine ulaşmaları sağlanmaktadır. Müzede "Sen de Söyle" kabinleri oluşturularak, ziyaretçilerin karaoke yapmalarına olanak sağlandı. Bir başka bölümde ise sinevizyon odası yapılarak, konuklara Harput sanat ve kültürüne dair bilgilendirme sağlanmaktadır.

Müzenin diğer bir katı ise Kürsübaşı musikisinin icra edileceği alan olarak düzenlenmiştir. Oluşturulan 45 kişilik oturma alanı geleneksel yapıya uygun olarak tefriş edilmektedir. Alanın balkon kısmı ise, yaz aylarında musiki icrasına uygun olarak şekillendirilecektir.

Türk musikisinde önemli yeri olan Harput Musiki Müzesi, Harput ve Elazığ'ın musiki yönünden tanıtımını sağlamak ve Kürsübaşının anlatılmasında çok önemli rol oynayacak.

"Kendimi Elazığlı gibi hissederim"

SAHRAP SOYSAL
(Türk Yemek Uzmanı-Yazar)

"Doğduğum yer Kelkit'ti. Ama çocukluğuma dair anılarımın bir kısmını ve ilklerimi hep Elazığ'da yaşadım ben.

Bu yüzden midir bilmem, kendimi Elazığlı gibi hissederim daha çok... 1965 yılında babam İller Bankası Bölge Müdürü olarak Elazığ'a atandığında, Keban Barajı'nın yapımı hâlâ sürüyordu. Bu nedenle pek çok yabancı ve yerli mühendis oradaydı ve bu çeşitliliğin yemek kültürümüze yaptığı katkı tartışılmazdı. "Garnitür" kelimesinin anlamını orada öğrendiğimi hatırlıyorum. Elazığ'a gidene kadar acıyı ya da sumak ekşisini bilmezdik. Onlarsa yemeklerinde acı biber, sumak, iri kırmızı bulgur ve "pirpirim" gibi malzemeleri kullanıyorlardı. Biz de bu malzemeleri ilk kez orada kullandık. Elazığ'da ufacık tefecik, burnuna oturttuğu gözlükleri ve yün patikleriyle Vahide teyzemin yaptığı yemeklerin kokusunu alırdım. Bu koku, kapısı her daim açık olan Taşel Apartmanı'nın her tarafına buram buram yayılırdı. Ben de soluğu hemen onlarda alırdım. O zaman herkes yaptığı yemekleri küçük tabaklarla birbirine taşırdı. Vahide Teyze'nin gelini Cahide Abla'mın yaptığı sumaklı sulu köfteyi ve kabaklı dilim dolmasını en yakın arkadaşım Zekiye'yle birlikte afiyetle yerdik."

"Elazığ benim için o kadar çok şey demek ki anlatamam. Bu yazıda anıların ve geçmişin verdiği heyecan ve coşkuyla çok konuşabilirim, haberiniz olsun.

Elazığ benim için –annemin deyimiyle- Elaziz demek her şeyden önce. İlkokul yıllarım, Fırat İlkokulu ve sevgili Hocam Nezir Saltık demek sonra. Halen içimi dalgalandıran çayda çıra demek. "Delilo delilo hayrano" demek.

Elazığ demek annemden işittiğim her azar sonrası koşup göğsünde kaybolduğum Vahide Hanım ve Cahide Abla demek. Taşel Apartmanı'nın buram buram tüten sıcak dostluğu, komşuluğu demek.

Özbel Gazinosu'nda büyülenmiş gibi Erol Büyükburç izleyip Kamuran Akkor'la birlikte

Dağlar Kızı Reyhan olmak demek, Elazığ biraz da.
Paytonla Ankara Pastanesi'ne gidip dondurma yemek, Saray Sineması'nda kovboy filmi, Gölcük Sineması'nda Türkan Şoray izlemek, ağın leblebisi, sivrice fasulyesi, beyaz biber, şifa gazozu, kofik dolması, yumurtalı ışkın, şifoni üzümü demek.
Sonra, Harput'ta Arap Baba'yı ziyaret edip çocukluğumun hayallerini dualarla dileğe dönüştürmek demek. Altı çocuk, annem, babam ve Fadime Ablamızla Taşel Apartmanı'nda geçen coşku, telaş ve çok sesli günler demek.
Bugün Elazığ benim için sık sık gidip oturduğumuz çay bahçesinde kırmızı, sarı, yeşil ışıkların süzülmesi gibi gönlümden her daim süzülen güzel duygular demek.
Hayatımın çok önemli bir bölümünün, çocukluğumun geçtiği bu topraklara tekrar gitmek, o havayı tekrar solumak bana çocukluğumun anlamlı, güzel günlerini de getirdi. Ve dedim ki; Bir kez daha merhaba, Elazığ'a ve Elazığ'ın canım, güzel insanlarına. Sizi hiçbir zaman unutmadık, unutmayacağız.

Çaydaçıra Derginizi dergilik.com.tr ve harput.web.tr'de okuyabilirsiniz.

Mehmet Parlaksu anıldı

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Elazığ musikisinin usta ismi Mehmet Parlaksu, ölümünün 21. yıl dönümünde mezarı başında ve bir etkinlikle anıldı.

Elazığ Belediyesi ile Çaydaçıra Musiki Derneği'nin ortaklaşa düzenlediği İçme köyü aile mezarlığındaki anma programına; Elazığ Belediye Başkan Yardımcısı Nazif Bilginoğlu, Çaydaçıra Musiki Derneği Başkanı Hüseyin Karlıdağ, İçme eski Belediye Başkanı Faruk Erdem, sanatçılar, ailesi ve sevenleri katıldı.

Kur'an-ı Kerim tilaveti ile başlayan anma programı, okunan dualarda devam etti.

Okunan duaların ardından merhum Parlaksu'nun ailesi, başsağlığı dileklerini kabul etti.

Anma Programı

Elazığ Belediyesi Bünyamin Eroğlu Kültür ve Kongre Merkezi'nde gerçekleştirilen anma programına, Elazığ Belediye Başkan Yardımcısı Nazif Bilginoğlu, Çaydaçıra Musiki Derneği üyeleri, Mehmet Parlaksu'nun ailesi ve sevenleri katıldı.

Programda, Elazığ ve Harput müziğine yıllarca gönül vermiş musikinin çınarı Mehmet Parlaksu'yu daha yakından tanıtan panel ve sinevizyon gösterimi yer aldı. Ardından ise Çaydaçıra Musiki Derneği tarafından Mehmet Parlaksu'nun gönüllerde yer edinmiş eserleri seslendirildi.

Amaç yeni nesillere değerlerimizi aktarmak

Programda konuşan ve Elazığ Belediyesi olarak şehrin belediyecilik hizmetlerinin yanında sosyal ve kültürel yaşantısına da katkı sunmak üzere etkinlikler düzenlediklerini aktaran Elazığ Belediye Başkan Yardımcısı Nazif Bilginoğlu, mahalli müziğimizin kıymetli sanatçılarını yâd etmenin ve yeni nesillere tanıtmanın önemli bir sorumluluk olduğunu aktardı. Daha önce de Abbas Bakır, Enver Demirbağ, Yeniceli Kemal, Ali Öner, Paşa Demirbağ gibi Elazığ musikisine nefes olmuş usta sanatçıları anma programları düzenlediklerini aktaran Bilginoğlu, "Belediye Başkanımız Sayın Şahin Şerifoğulları'nın talimatıyla gerçekleştirdiğimiz vefa programlarımız kapsamında musikimizde eserleriyle önemli bir yere sahip olan Mehmet Parlaksu üstadımızı andık. Bu anlamlı programa katılım sağlayan bütün hemşehrilerimize teşekkür ediyoruz." dedi.

Hazar 'dan Hazar'a yürek sözü

OYA ORHAN

Gözlerimi ılık esen bir rüzgarla açtım. Şiirler okunuyordu. Şiirlere konu olmuş **Hazar'ın kıyısında tek yürek olmuş kelimeler dökülüyordu zamansızlığa.** Belki bir rüyayı gerçekleştirmek gibiydi şiir yazmak.
Hazarın gölünden Hazar denizine uzanan yürek sözleri umudu barışı sevdayı taşıyordu. Yüreklere üflenmiş nefesleri bir çırpıda almak kelimelerle yoğurmak adına **ŞİİR** dediğimiz mucizeleri sunmak. **Hazarın kıyısında bu ince ruhla yazılmış şiirleri okumak Türkçenin tılsımını yüreklere salmak gerçekleşecek rüyayı görmek heyecanlı...**
Hazar Şiir Akşamları kaçıncısı düzenlenirse düzenlensin bu heyecanla gittiğim o yürek sözlerini duymak büyük şanstı. Şiirler sevdaları vatanı sevgiliyi anlatıyordu. Yürekleri ısıtan bu şiirler okunurken gökyüzünde bestelendi. Belki de ne zaman şiir yazmaya kalksak dökülür dilimize... Ne zaman vatana ülkeye bayrağa sevdalansak şiir sarılır boynumuza. Sımsıkı sarılıp Bayrağa gömülmek toprağa **HAZARIN KIYISINDA YÜREK SÖZLERİ** ni duymadan olmazdı. İyi ki okundu şiirler Hazar gölünden hazar denizine evrenselleşti Türkçemiz. Sabah seherinde yazılmış kadar içten samimi ana sütü kadar saf temiz dilimizi Türkçemizi tüm dünyaya tanıtan **Hazar Şiir Akşamlarına** teşekkür ediyoruz. Bu güzel duygularla gittiğim şiir akşamlarının yeniden yapılmasının ne denli önemli olduğunu bildirmek isterim...
Hazar Şiir Akşamları geleneğinin sürdürülmesini gelecek nesillere kültürümüzü aktarmak için çaba sarf edilmesini şiirin sadece sözlerden ibaret olmadığını insanlık sözleri olduğunu bildirmek isterim. Medeniyet tek dışı kalmış canavar misali dilimizi Türkçemizi korumak yaşatmak amacında ve ruhunda olmalıyız.
Yeni hazarlar yeni yazarlar yeni şairler yetiştirmek umuduyla...

İki Yürek Arası

Hayat
Gecenin bir vakti
Sabahın seherine varmak
Akşamın darı gelmek
Sabahın hayrı varmak
Akşamın serri yorulmak
Güne kavuşmadan bitirmek
Günü batırmadan yakalamak
Gecenin karanlığında görmek
Gün ışığında uyanmak
Günü bitirmeden gelmek
Ve hayat göz açıp kapamak kadar kısa

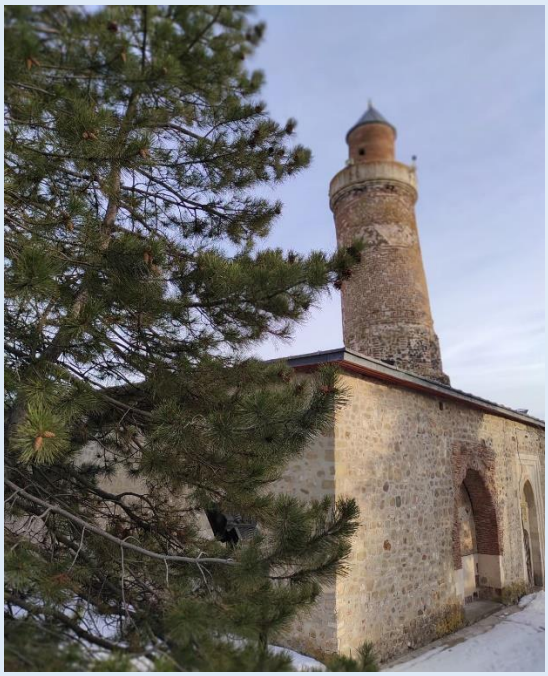
Harput'un "Koruma Amaçlı İmar Planı" Onaylandı

ÇAYDAÇIRA/ANKARA

Elazığ Vakfı Başkanı Mehmet Çağlar, 2019 Yılı'nda Kültür ve Turizm Bakanlığı'na gönderilen Harput'un "Koruma Amaçlı İmar Planı"nın onaylandığını açıkladı.

Konuya ilişkin yazılı açıklamada bulunan Mehmet Çağlar, "Harput 1982 tarihinde "Kentsel Sit Alanı" ve "1' inci Derecede Arkeolojik Sit Alanı" olarak tescillenmiş olup, "Koruma Amaçlı İmar Planı" ise 2008-2009 yıllarında yapılmıştır. İmar planındaki eksiklikler 2018 yılında giderilmiş ve tarihi Harput'un sokak gelişiminin daha sağlıklı olarak düzenlenmesi için plan yeniden gözden geçirilmiştir. Bu arada ciddi bir zaman kaybına neden olunmuş, ancak planda yapılan bazı iyileştirmelerin yanı sıra, konakların konumu bitişik olarak tasarlanmış ve sonuçta imar planı Şubat/2019 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanlığı'na gönderilmişti. Bakanlık nihayet dört yıl sonra planı onaylayarak süreci noktalamış oldu." dedi.

Harput'un koruma amaçlı imar planının 2008-2009 yıllarında yapılmaya başlandığını hatırlatan Başkan Çağlar, "Yaklaşık 13-14 yıl sonra onaylanmıştır. Elazığ Belediye Başkanı Sayın Şahin Şerifoğulları, Belediye Meclisinin Haziran/2022 ayı oturumunda, Harput' un koruma amaçlı imar planının onaylandığını duyurarak imar planının birkaç gün içerisinde

askıya çıkarılacağını açıkladı. Başkan Şerifoğulları; "…Bundan sonra Harput' a bir çivi çakılacaksa Harput mimarisine uygun olacağını, bunun dışında yapılacak çalışmalara izin verilmeyeceğini…" belirtti. Bugüne kadar söylenmediği için eleştirdiğimiz ve yapılmasını hayal ettiğimiz bu açıklamaların ve uygulamaların sonuçlarını doğrusu merak etmekteyiz.

Bilindiği gibi, Harput için bugüne kadar ciddi ve doğru bir koruma ve yaşatma programı uygulanmamıştır. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, koruma amaçlı imar planına uzun süre sahip çıkılmamış, tarihi ve kültürel dokuya uygun olmayan yapıların inşa edilmesine izin verilmiş ve en önemlisi kendi ellerimizle tarihi mirası yok etmek için ne gerekiyorsa yapmış, bilinçsizce birçok şeyin yok olmasına veya bir başka ifade ile kaybedilmesine gayret sarfetmişiz. Bugün

geçmişte yaşanan bütün bu olumsuzlukları düşünmek veya hatırlamak istemiyoruz. Öncelikle yapılan yanlışlıklara, tarihi ve kültürel dokunun bozulmasına ve Harput' un mezarlıklar şehri olmasına izin veren Belediye yönetimlerine ne kadar eleştiri getirirsek getirelim kızgınlığımız ve kırıklığımız azalmayacaktır.

Bu aşamadan sonra, gerek UNESCO sürecinin ve gerekse onaylanan koruma amaçlı imar planının, Harput' un kötü kaderini değiştirecek iki önemli gelişme olarak bilinmesini istiyoruz." dedi.

Bundan sonra kentsel sit alanına yapılacak çalışmaların UNESCO kriterlerine göre bu plan dahilinde gerçekleştirilmeli ve tarihi görünürlük sağlanmalıdır diyen Çağlar, "Bu nedenle binlerce yıllık mistik kent görüntüsü yerine betonlaşma tercih edilmemelidir. Yörenin tarihi ve doğal dokusu ile uyumsuz yapılar ya yıkılmalı ya da uyumlu hale getirilmelidir. Bunun dışında, hızlı bir şekilde şuyulandırma çalışmaları yapılmalı, özel mülklerin kamulaştırılması ve yapılacak yatırımlar için Avrupa Birliği fonları, Fırat Kalkınma Ajansı, İl Özel İdaresi Kültür Varlıkları Katkı Payı ve özel sponsorluklardan kaynak sağlanmalıdır. Özellikle yapı ve imar çalışmalarında uzman ulusal ve uluslararası kuruluşların görüş ve bilimsel birikimlerinden yararlanılmalıdır.

En önemlisi Elazığ Belediyesinin bir türlü anlayamadığımız bir şekilde bugüne kadar dışlandığı UNESCO sürecine sahip çıkmasını, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü' nden UNESCO çalışmalarında sınır belirlemesi için eleman talep etmesini ve daha sonra "Alan Yönetimi" oluşturmasını bekliyoruz." dedi.

“MUHARREM AYI”

Hicri takvim; Peygamberimizin Mekke’den Medine’ye hicretini başlangıç kabul eden ve ayın dünya etrafında dolanımını esas alan bir takvim sistemidir. Hicri takvim Miladi takvime benzer olarak on iki aydan oluşur fakat Miladi takvimde bir yıl 365-366 günden oluşurken, Hicri takvim de bir yıl 354-355 gün ve 12 aydan oluşur. Hicri takvimin başlangıcı olarak kabul edilmesi ve uygulanması Hz Ömer döneminde gerçekleşmiştir.

Peygamberimiz **Hz Muhammed**’in Mekke’den Medine’ye hicret (17. Yılında) ettiği yıl (Miladi 622) İslami takvimin başlangıç yılı olarak Muharrem ayıda bu takvimin ilk ayı olarak kabul edilmiştir. Hicri takvimde bazı aylar 30 bazıları 29 gündür. Hicri takvim Şemsi takvim ve Hicri Kameri takvim olmak üzere ikiye ayrılır. **Hicri takvime göre birinci ayın adı Muharrem dir, bu yıl Muharrem ayının birinci günü 30 Temmuz 2022 olarak belirlenmiştir.** Muharrem Arapça bir kelime olup, haram kılınan, yasaklanan, kutsal olan, saygı duyulan anlamlarına gelmektedir. Kuran’ı Kerim’de Muharrem ayı ismi geçmemekle birlikte savaşmanın haram olduğu aylardan söz edilerek, bu aylara saygı duyulmasını emretmiştir. Bu aylar; Muharrem (Hicri takvimin birinci), Zilkade (on birinci ayı), Zilhicce (on ikinci ayı), Recep (yedinci ayı) olarak bilinmektedir.

AHMET BULUT

Osmanlı döneminde devlet erkânı padişahın huzuruna çıkar yeni yılı tebrik eder ve padişahtan **“Muharremiye”** denilen hediyeler alırlar ve kendileri de mahiyetindeki kişilere Muharremiye hediyesi dağıtırlarmış.

Tarih de Muharrem ayında gerçekleşen olaylar;

Hz. Âdemin işlediği günahtan sonra tövbesinin kabul edilmesi,
Hz. İdrisin diri olarak göğe yükselmesi,
Hz. İbrahim’in ateşte yanmaması,
Hz. Yakub’un oğlu Yusuf’a kavuşması,
Hz. Eyüb’ün hastalıklarının iyileşmesi,
Hz. Musa’nın Kızıldeniz’den geçip isariloğullarını kurtarması,
Hz. Yunusun balığın karnından çıkarılması,
Hz. İsa’nın doğumu,
Hz. Nuh’un gemisinin tufandan kurtulması.
Hz. Yusuf’un kardeşlerinin atmış olduğu kuyudan çıkarılışıdır. Bu olaylar Allah’ın on peygambere Muharrem ayında ikramı ve ihsanıdır.

Muharrem kelimesinin Türk Dil Kurumundaki anlamı ise, ay takviminin birinci ayı, Aşure ayı, matem ayı olarak geçmektedir.

Muharrem ayı tüm İslam alemini yasa boğan, çok üzücü ve elim bir olaya da sahne olmuştur. Muharrem ayının onuncu gününde Peygamberimizin torunu, Hz Ali’nin oğlu Hz. Hüseyin’e **Kerbela da yapılanlar İslam tarihinde Ehl-i Beyt’e yapılmış en büyük zulüm olarak bilinmektedir.** Haksızlığa ve zulme karşı dik duran, boyun eğmeyen Hz Hüseyin ve ailesine yapılanlar unutulmamış, özelikle **Alevi-Bektaşi toplumunda her yıl Muharrem ayının onuncu gününde yas tutularak anılmaktadır.** Bu elim olayı kısaca özetlersek;

İslam’ın üçüncü halifesi Hz. Osman’ın ölümüyle 656 yılında Hz. Ali halife olur ve halifeliğini beş yıl sürdürür, bu sırada Uhud ve Hendek savaşlarında peygamberimizle savaşan Ebu sufyanın oğlu Muaviye ile ararlındaki anlaşmazlık büyümüş Muaviye de halifeliğini ilan etmiştir. İlk defa İslam devleti ikiye bölünmüş ve huzursuzluk başlamıştır. 661 yılında Hz. Ali’nin ölümüyle(Abdur-Rahman İbn-i Mülcem tarafından gerçekleştirilen bir suikastla

hayatını kaybetmiştir) birlikte Muaviye İslam devletinin tek hâkimi olduğunu ilan etmiştir. Hz Ali'nin oğlu Hz Hasanla bir anlaşma yapmış ancak buna uymamıştır. Muaviye ayrıca kendisi hayattayken oğlu yezide biat edilmesini istemiş ancak kabul görmemiştir.
Muaviye'nin ölümüyle, Halifelik makamını saltanata dönüştürmek isteyen oğlu Yezit başa geçer ve Medine'ye haber göndererek Hüseyin'e değil kendisine biat etmelerini ister. Küfeliler buna karşı çıkar ve Hz Hüseyin'in Küfeye gelmesi halinde halifeliğini ilan edeceklerini ve kendisini destekleyeceklerini söylerler.
Hz Hüseyin yaklaşık yetmiş kişilik taraftarlarıyla birlikte Küfeye hareket eder. Küfeli taraftarların Yezit ve adamları tarafından bastırılması ile Hz Hüseyin ve beraberindekiler şimdiki Irak sınırları içerisinde; Bağdat'a doksan km uzaklıkta Fırat Nehrinin güney batısında bulunan Kerbela denilen bölgede beş bin kişilik Yezit'in askerleri tarafından etrafları sarılır ve çölün ortasında onları susuz bırakırlar.
Hz Hüseyin beraberindeki otuz iki atlı ve kırk piyade ile savaşmayı göze almıştır, önce **Hz Hüseyin'in on dokuz yaşındaki oğlu Ekber, daha sonra Cafer ve Abdullah şehit edilir. Son olarak altı aylık oğlu Ali Askar için su ister ancak verilmez ve muharrem ayının ilk gününde başlayan bu savaş nihayet, Muharremin onuncu gününde (10 Ekim 680) kendisi de savaşırken atılan mızrak ve oklarla atından düşürülür ve katledilir**. Emevi devletinin kurucusu olan Yezit ve adamları tarafından kafası kesilir.
Kerbela kelimesi, Kerb (gam, keder, üzüntü) bela kelimelerinden oluşmuştur.
"Ehli Beyte sarılın, ben kıyamet gününde onları size soracağım'' diyen sevgili peygamberimizin çok sevdiği torunu halifeliğini saltana dönüştürmek isteyen, Emevi devletinin kurucusu Yezit ve taraftarları tarafından katledilmiştir. Bu olay İslam tarihine kara bir leke olarak geçmiş olup Hz. Hüseyin'in hasta olduğu için Kerbeleya götürülmeyen oğlu Zeynel Abidin kurtulmuş ve Ehli beyt devam etmiştir.
Daha sonra Kerbela denilen bölgede Hz Hüseyin için bir türbe yapılmış olup, bu türbeye Beyn-Ul Haremeyn (iki türbe anlamı taşır) denilmektedir Osmanlı döneminde Haç ziyareti için gidenler mutlaka buraya da uğradıkları bilinmektedir.
Anadolu Alevi- Bektaşileri on Muharremi bir matem günü olarak kabul eder ve Muharrem ayında 0n iki günlük oruçla birlikte yas tutarlar. On üçüncü gününde ise aşure yapıp dağıtırlar (aşure konusunu ayrı bir yazımda sizlerle paylaşacağım).
Kerbela olayı Türk tasavvuf kültüründe de derin izler bırakmış, şiirler, menkıbeler, Manzum eserler, mersiyeler şeklinde yazılmış olup, daha sonra "Makteli Hüseyin" adı altında müstakil bir tür oluşturmuştur.
Pir Sultan Bir şiirinde Hz. Hüseyin'i şöyle konu ediyor,

Yine tamam oldu senenin başı,
Aktıkça akıyor gözümün yaşı,
Mümin olanlara veriyor çoşu,
Münkir yezit kıymetini bilmedi.
İnşallah yezidin nesli kırılır,
Mümin olan hak cemine derilir,
Bir orucun bin bir hacca yazılır.

Bu ayda, tutulan oruçların, edilen dualaların, kesilen kurbanların, pişirilen Aşurelerin kabulü dileklerimle.

“Mendilim İşle Yolla”

Türkülere ve maniler konu olan kenarları oyalı mendiller aynı zamanda sevdalılar için bir aşk sembolüdür.

YÜCEL ÇAKMAK

Elazığ’da iğne oyası yazma kenarlarından başka, ince kumaşlardan yapılan mendil kenarlarına da yapılmaktadır. Mendil kenarları, yazmalarda olduğu gibi tane tane değil de su şeklindedir Harput geleneklerinde ipek mendil oyalarının ayrı bir özelliği vardır. Kenarları oyalı mendiller aynı zamanda sevdalılar için bir aşk sembolüdür. Sevgililer en nadide oyalarla süslü, değerli mendillerini birbirlerine göndererek, duygu ve düşüncelerini ifade ederler ve bununla ilgili maniler okurlardı.

Aşağıdaki maniler buna en güzel örneği oluşturmaktadır.

Mendilin işle yolla
İşle gümüşle yolla
İçine bir elma koy
Elmayı dişle yolla

Mendilim oyalıdır
Sevdiğim buralıdır
Geçme kapım önünden
Yüreğim yaralıdır

Maniler Harput Yollarında adlı kitaptan alınmıştır.

Kare Mendiller

Hiç dikkatinizi çekti mi bilmiyorum ama mendiller hep kare şeklinde üretilir. Gerek kağıt olsun gerekse, kumaştan yapılsın mendillerin eni ve boyu hep eşittir. Tabii ki bu bir tesadüf değildir mendilin geçmişi yasalara dayanır. Fransa'da yayınlanan bir kararname ile kare üretildi ve hala kare olarak kullanılır. Mendilin Arapça anlamı, yer değiştirmek olsa da hiç kimse bunun neden olduğunu sorgulamadan kullanır.
Mendil cebinizde taşıyıp bir şeyleri silmek için üretilmedi. O zamanlar mendiller sosyal bir sınıf özelliği taşırdı.
Tabii bunlardan kaynaklı olarak zamanla mendil dili gelişti.
*Vedalaşırken sallanan mendil, sana sadık kalacağım anlamına geliyordu.

*Camdan sarkıtılan mendil, şu an ailemin yanında gözetimdeyim anlamındaydı.
*Kendisine bakıldığını gören kadın veya erkek tesadüfen mendilini kendi önüne düşürünce benim kalbim başkasında demek oluyordu.
*Fakat bazı anlarda ise pencereden savrulan mendil ona aşkını ilan etmek ve savrulan mendili alan kişide aşkına cevap vermek anlamında idi.
*Osmanlıda mendillerin rengi önemli idi. Beyaz olan mendil "seni çok seviyorum" demek, Kenarları mor mendil "çok çapkınsın" demek, eflatun mendil yarın penceremin önünden geçiniz demek, mavi mendil ise bugün çok hüzünlüyüm demek, sarı mendil ise hastayım demekti.
Eski zaman insanlarının statü olarak gördüğü kumaş mendiller günümüzde artık bir nostalji.

Mendilin Türk Tarihçesi

Ortaçağ'da Uygurların yaptığı duvar resimlerinden, Dede Korkut masallarına, X. asırdaki Divanü Lügati't-Türk'e kadar nice vesika, öteden beri Türkler arasında mendilin itibarını gösterir. Öyle ki zamanla bir **"Türk Mendil Kültürü"** bile teşekkül etmiştir. Bazı minyatürlerde, Osmanlı padişahları elinde mendil ile tasvir edilir. Ecnebi misafirlere verilen **hediyeler** arasında, işlemeli mendiller de vardır. Ramazan ayında, dört bir tarafına Kur'an ayetleri işlenmiş kıymetli mendiller, içlerine şeker doldurularak halka dağıtılırdı. Topkapı Sarayı'nda XVI. asırdan kalma (aşğıda görüldüğü gibi Ödemiş işi ve Hesap işi) Osmanlı mendilleri teşhir edilmektedir.

Mendilde Bayram Harçlığı

Bir de bizim kültürümüzde, henüz bayramlaşma adetinin bitmediği dönemlerde, büyüklerimiz bayram parasını Türk kültürünün güzel bir geleneği olarak, mendil arasında verirlerdi. Son derece güzel, dantelli, nakışlı ince keten mendillerden hediye ederlerdi.

Mendil Türküsü

Elazığ kültüründe de yer teşkil eden oyalı mendiller için türküde derlenmiştir. Merhum Enver Demirbağ'ın derlediği "Mendilim İşle Yolla" türküsü hala beğenilerek dinlenmektedir.

Mendilim İşle Yolla

Mendilim İşle Yolla
İşle Gümüsle Yolla
Diyar Yar Haldan Bilmez Diyar Yar
Söz Anlamaz Ne Çare
İçine Beş Elma Koy
Birini Dişle Yolla
Diyar Yar Halden Bilmez Diyar Yar
Geçti Ömrüm Ne Çare

Mendilim İri Dallı
Ucunda Lira Bağlı Diyar Yar
Haldan Bilmez Diyar Yar
Söz Anlamaz Ne Çare
Her Kime Gönül Versem
Yar Başım Sana Bağlı Diyar Yar
Haldan Bilmez Diyar Yar
Geçti Ömrüm Ne Çare

Kara Taş Boyanır Mı
Öpsem Yar Uyar Mı
Diyar Yar Halden Bilmez Diyar Yar
Söz Anlamaz Ne Fayda
Sen Orada Ben Burada
Buna Can Dayanır Mı
Diyar Yar Halden Bilmez Diyar Yar
Söz Anlamaz Ne Çare

Alıp başımı gidesim var ötelere…

Sevgili Recep Garip, birkaç sene önce yazdığı yeni kitabının adını **"Herkes İçindeki Dünya Kadardır"** koymuştu. Anmak şimdi nasip oldu.

Nedendir bilmem, kitap isimlerini dikkate alırım. Eskiler, isim şahsiyeti etkiler, dermiş. Zarf mazruf meselesi, testide ne varsa dışına o taşıyor çünkü.

Nice zamandır ki, günümüz insanı içindeki dünyayı küçülttü. Gözünün gördüğünü çoğaltarak, yollarını, duvarlarını ve sınırlarını genişleterek mutlu olacağını düşündü. Unuttu herhalde;

ŞERİF AYDEMİR'İN NOT DEFTERİNDEN

Mısır zindanlarındaki Yusuf, uçsuz bucaksız ve yemyeşil ufku seyrederken, El Hamra Sarayı'nın ihtişamlı salonlarında ipeklere dolanan seher mavisi bakışlı kız ise uğruna donatılan şehrâyinleri gözü görmüyordu. Zümrüt yamaçlar, çil çil kubbeler önünü kesiyordu.

Evet, içi daralmış insanın Konya Ovası'na sığmayacağını unuttuk.

İki büyük manzara var:
Göz kapaklarımı açar,
Rengi, biçimi görürüm.
Kapar, içimi görürüm.

Ziya Osman Saba'yı anlatmak için, **"Evi dünyadan büyüktü"** derler. Yılların içinden romantizmini ve hayallerini köpürterek gelmiş şairi ne hoş tesmiye etmektir böyle…

"Bir deniz kıyısında kursam kulübemi
Ah, bir deniz kıyısında, buralardan uzak,
Başımızı sokacak bir kovuk; çoluk çocuk, yaz kış…"

Ziya Osman aslında ne kendinden uzağa düşer, ne de hayattan kopar. Ama içindeki dünyayı büyütmekten de geri kalmaz. Yoksa durup dururken, **"Sizleri göreceğim geldi iyi insanlar"** diye dizeler döktürür müydü?

Can Yücel, **"Kaçış"** şiirinde azıcık dünyasının içine ne zengin çağrışımlar doldurur, bilirsiniz. O şiiri küçük küçük ve alışa geldiğimiz kelimelerle örer ama hemen yanı başındaki insanın som duygularını akıtır.

"Yalnız kaldıkça, yani Güler benden kaçtıkça
Tekmil elektrikleri yanık bırakıyorum yirmi dört saat
İki radyo var ikisini de açıyorum
Yarım alacağıma bir bütün ekmek alıyorum
Bugün büyük olsun yoğurt, diyorum bakkala
Görenler düğün var sanır…"

Şiiri seviyorum, şairleri de öyle. Nasıl desem bilmem ki… Hani, Oğuz Atay o çok bilinen romanı Tutunamayanlar'da bir matematik asistanını, **"Ben matematik yiyerek yaşıyorum"** diye konuşturur. Şimdi desem ki, ben de şiir yiyerek yaşıyorum! Allah'ın işine bak, birden yüz ifadeleriniz gözümün önüne geldi. Gülümsüyorsunuz. Çok mu abarttım yoksa?

Hükmü mü var boyun, enin
İçten açıksa yelkenin
Yollar içindedir senin
Yollara çıkmadan yürü.

İçimizde uzun yolculuklara çıkmadan düşünce dünyamızı büyütemeyiz. Duygularımızı köklendiremeyiz. Gönül açılması yaşayamayız. Cetvelle, pergelle, gönyeyle **"Al atın türküsü"** kanımıza dolmaz.

İç yolculuklar diyorum ya, ben de bir süredir fazla münzevileştim. Mecbur kalmadıkça dışarı çıkmıyorum.
Yesâri Asım Arsoy'un da kendini eve hapsettiği olurmuş. Kulağını, gözünü, dilini harici kirlerden korumak istermiş ve dermiş ki: Kendimde kalarak mâna ve lezzet topluyorum. Gene okumalarımdan biliyorum ki, Montaigne'nin öyle bir "İç kale" si vardı. Oraya sığınır, emin olurdu.
Daha önce arz etmiştim, iki yıla yaklaştı, sesim kısıldı. Meramımı karşıya tam ulaştıramıyorum. İç kaleye çekilmeme bunun da çok etkisi oldu elbette. Notalı ve esintili bir sesim yoktu belki, ancak yasak dürtüyor işte; söyleşilere gitmeyi, hatta türkü çığırmayı ne çok özledim. Son kontrolde doktor dedi ki, **"İyisin, boğazında bir sıkıntı kalmadı ama eski kıvama gelemezsin, artık dinleyici olacaksın."** Razıyım, dedim. Akıl sağlığım ve gönül hoşluğum yerinde olsun da varsın türkü mırıldanmayayım. Avazımı yükseltmeyeyim. Erken uyanıp sabah yelinin ipiltisini dinlemek az nimet mi?
Rahmetli Memduh Cumhur anlatmıştı: **"Üsküdar Mihrimah Sultan Camii'ne giderdik. İmam melamî idi, Fatiha'dan sonra dua eklerdi: Ya Rabbi, fiyakamızı bozma, derdi."** Kim gizli gizli yalvardı da O işitmedi. Bozmaz fiyakamızı inşallah.
Biz ne dersek diyelim, nice içimize kıvrılalım, haziran söz dinlemiyor. İnatla ve ısrarla bizi dışarıya çağırıyor. Bu koca şehir; kaslarımızın zayıflığını, yaşımızın geçkinliğini yüzümüze vursa bile haziran pembe çiçekli sardunyaları önümüze sermeyi unutmuyor. Yasemin kokularıyla karşılıyor bizi. Haziranda deniz lâcivertini bir şal gibi üstünden fırlatıp atar, gökle aynı renge bürünür. Berrak maviye… Deniz işmar eder ötelerden. Haziranda insanın dört yanı haziran kokar.
Şu birkaç gündür ikindi sonraları hava bir kapanıp bir açılıyor. **"Rahvan atlar gibi ırgalanıyor gökyüzü."** Bulutların yırtık yerlerinden bir iki damla yağmur düşmeyi görsün, kaçışan kaçışana… Az sonra güneşle birlikte tekrar capcanlı renkler dökülecek caddelere. Tabanlı yazlık ayakkabılar, gençlerin âsi ruhuna uygun düşen desenli gömlekler, geniş çerçeveli güneş gözlükleri, dalgalı saçların arasından yayılan püfür püfür esintiler… Velhasıl rayihalı bir anlatımı var haziranın.

Artık ben de Sultanahmet'e gidiyorum. Yazarlar Birliği'ne, Türk Edebiyatı Vakfı'na, Akıl Fikir Yayınları'na uğruyorum. Eskader'den ayağımı çekmiş değilim.
Akıl Fikir'de İsmail Derici'yle diz dize verdim mi ne anlatımlar buğulanıyor kısık nefesimizden. Akşam karanlığına kadar uzayan ve edebiyatla felsefe arasında dolaşıksız bir söyleşi alıp götürüyor bizi.
"Akşamı süzme deniz
Renginden gözüm yandı
Engindeki pembe iz
Gönlümde halkalandı."
Nihavent şarkı sarıp sarmalıyor ikimizi de…
İsmail Derici, bugün olmuş hâlâ Tolstoy okuyor. Ziya Şakir'i hatmediyor. Stefan Zweig'i bitirmiş. Sözünü de esirgemeyen biri. Ara sıra bana çıkıştığı oluyor:
-Hep böğrümüzde bıçak yarası, hep dilimizde kan ve gözyaşı nidaları. Bu eleştiri, başkaldırı, inkâr, bu kaçış nereye kadar? İnsanın içi kararıyor yahu, ruh hali bozuluyor. Artık iyiliği hatırlatacak güzel söz sahipleri gezinmeli aramızda. Hayata dair, umuda dair hikâyeler anlatmalı. Öyle yeri göğü inletecek, atlıyı atından indirecek büyük söze hacet yok. Sabrı tükenmiş insana biraz hâl, biraz gönül diriliği, biraz iç mûsıkî yeter. Söz ehli, su damlasında bulutu çoğaltmayı bilir zaten. Kendimizden başlayarak etrafımıza mesuliyet duygusu kazandırmalıyız. O duyguyu çekince insandan geriye ne kalıyor ki? Bunları yaz, hikâyeni böyle kur…
Alıp başımı gidesim var ötelere. Anlaşılan o ki, gene Sultanahmet'ten Koca Mustafa Paşa'ya yürüyeceğim.
Yol boyu içimde ne fırtınalar esiyor. Sanki bir dere yatağına düşüyor duygularım; ıslanıyor, dizemi bozuluyor. Ama **"mesuliyet"** kelimesi hep dilimin ucunda, hep düşüncemin odağında…
Yolda, eski bir bilgi yeniden uyarıyor hafızamı. Küba'da 1898 yılında, Doktor W. Gogas'ın, mecbur kalınca bir kavanoz dolusu ateşböceğinin ışığından yararlanarak bir askeri ameliyat edişini düşündüm. Günümüze çekip getirerek yeniden yorumlamaya çalıştım.
Bu hikâyeyi her hatırlayışta ürperirim. İnsan kendi fıtratına ulaşırsa göğe de ulaşır, derler. Müjgan Üçer nakletmişti:
"Efendim, Ord. Prof. Süheyl Ünver Hocamız bir dersinde Bekir isimli öğrencisinin hikâyesini anlatmıştı bize. Çok meraklı, dikkatli ve çalışkan Bekir, her gün hocasına sorular sorarmış. Hoca akşam kütüphanesinde öğrencisinin sorularına kaynaklara dayanarak cevap hazırlamak için geç vakitlere kadar çalışırmış. Hocanın hanımı bir gün demiş ki:
-Siz hoca mısınız, yoksa talebe mi? Geç vakitlere kadar niye bu kadar çalışıyorsunuz ve neden uyumuyorsunuz?
Süheyl Ünver'in cevabı muhteşemdir:
-Hanım, Bekir uyumuyor, ben nasıl uyuyayım?
Bu küçük hikâye insana ne çok tat emanet ediyor, değil mi?
Hz. Ali, o dost ve mesuliyetli kişi; Hicret esnasında öldürülmesi muhakkak ve mukarrer olan gecede, yeri boş bilinmesin diye Peygamber-i Ekber'in yatağına yatar. Sonra ona 4 Fatıma'yı Mekke'den Medine'ye getirme vazifesi verilir. Kimdi onlar? Annesi Esad kızı Fatıma, amcası Zübeyr kızı Fatıma, amcası Hamza kızı Fatıma ve müstakbel eşi, Hz. Peygamber'in pâk kızı Fatıma… Bu 4 Fatıma'yı sağ salim Medine'ye ulaştırıncaya kadar hayatının en çetin imtihanından ve idmanından geçti. Hz. Ali der ki: **"Aman, ne büyük mesuliyetti bu; dağa verilse dağ çekmez, ortadan çatlardı."**
1969 yılında ölen Vahi Öz'ün ardından dostu Sadri Alışık, Ses dergisine konuşmuştu:
"Ölümünden 10 gün önceydi, evine 'geçmiş olsun'a gitmiştim. Oturduk konuştuk, eski günleri hatıraları tazeledik.
-Bomba gibisin Vahi baba! Yakında gene beraber oynarız, dedim.

Acı acı güldü. Gözleri çok uzaklara daldı:
-Yok, Sadri'ciğim yok, yolcuyum ben. Şurada kaç günüm kaldı? Bu evde küçük bir dram oynanıyor. Kanserim, kurtuluş yok. Ama birbirimize söylemiyoruz, bir aldatmacadır gidiyor.
Sonra bana bir kanarya emanet etti. Hayatımda hiç kanarya bakmış değilim. Tereddüt ettim, besleyemeyeceğimi düşündüm.
-Bu kanarya kaç yıl yaşar? diye soracak oldum.
Beni hüngür hüngür ağlattı.
-Merak etme, benden çok yaşar…"
Sadri Alışık uzun süre o kanaryaya gözü gibi bakar. Uzağa yakına nereye gitse hep aklı onda kalır. Mesuliyet taşımak kolay mı?
Birisi, medresenin duvarına çivi çakıyordu. Mevlânâ Hazretleri hemen müdahale etti:
-Bu hücrede Şemseddin Tebrizî oturmuştu. Onun aziz hatırasına nasıl çivi çakarsınız? Sanki o çiviyi ciğerime çakıyorsunuz!
Doğu Klasikleri'nden de bir meselim var size anlatacak. Bu meseller anlatılır, geçilir. İnsanların idrak ve izanına bırakılır.
Kralın biri halkından, sarayın bahçesindeki havuzun süt ile doldurulmasını istemişti.
-Herkes yarım kova süt getirse havuz dolar, diyordu. Fazla bir şey istemiyorum, yeter ki iş yarın sabaha kadar bitmiş olsun!
Bu emir üzerine süt doldurmaya giden yaşlı adam:
-Hava nasıl olsa karanlık, diye içinden konuştu. Süt yerine su koysam, kim fark eder ki?
Sabahleyin bahçeye çıkan kral, havuzu süt yerine su ile doldurulmuş vaziyette buldu. Çünkü herkes o yaşlı adam gibi düşünmüştü.
Hz. Pîr, **sen neyi arıyorsan işte o'sun** der. Değnek eğri olursa gölgesi de eğri olur. Kendine bak! Sen iyiysen cümle âlem iyidir.
Eylüllerde Elazığ'a gidiyorum. Harput'un, Ağın'ın, Arapgir'in, Eğin'in etrafında turna kuşu gibi dönüp duruyorum. Erhan Özçelik, Orhan Ercan, Akif Özkan'lar var, birlikte yollara düşüyoruz. Hayri Abi'nin dükkânının önüne postu seriyorum bir zaman. Eylül boyunca bağlar bahçeler dolusu türküler üşüşüyor yüreğime.
Erhan'la aklımız estikçe Salkımlı (Venk) köyüne iniyoruz. Aşağı çeşmenin taşlığında yer sofrası kuruyoruz. **Tırnak ekmek, peynir, domates, üzüm…** Sabahın akşamın lezzetine lezzet katıyoruz, vaktin tadına eriyoruz. Rahmetli Metin Öztürk arkadaşımızın babası Osman Amca bizi görünce usulca ve sessizce gelip yanımıza sokuluyor. Osman Amca, oğlunun ölümünden sonra bir hicranlı adam olmuş. Evlat yitirmenin acısını Allah kimseye tattırmasın. Köyde yazın bile kapılar kapalı, bacalar sönük. Evler, kırık dökük eşyalar gibi dar sokaklara inmiş. Sessizlik her yere sıkışıp kalmış. Maziden gelen bir esinti geziniyor bahçe duvarlarında. Başka âlemlerden, başka iklimlerden kalma yaşlı sesler, eskimiş yüzler… Ahir zaman yorgunu bir iki insanın gölgesi kımıldıyor, belli belirsiz. Yetim çiçeklerce rengini dökmüş insanlar…
İçim eriyor. Faruk Uysal'ın şiirini mırıldanıyorum:
"Ben yazmasam, kim yontar bu sessizliği?"
Osman Amca'nın köyde kimsesi kalmamış. Ama havalar ısındı mı daha çocuklarının yanında duramıyor, koşup köye geliyor.
-Ne yapayım, beni çağıran çekip getiren var. Beni bekleyen var.
Onlarca soru kümeleniyor bakışlarıma. Bekleyeni kim?
-Alıştırmışım. Arılar, karıncalar, tırtıllar, kelebekler, müjde böcekleri. Hele o civelek kuşlar… Sütleğenler, palaklar, pekmez otları beni bekler. Oğul, bir insanın genzine ceviz yeşili dolmadı mı, kışı rahat geçiremez.
Osman Amca iki yıl önce rahmete kavuştu. Gidip bakmalıyım, acep dostları ne âlemde?
İyi insan bütün canlıların akrabasıdır.

ALMANYA'DAN MEKTUP

Gıymetli gardaşım Mısdo;

Evvela mahsus selam eder, her iki gözlerinden öperim. Babamın, anamın, bibimin, kirvemin ellerinden öperim. Sen de gakgon Abo'yu soracah olursan çoh şükür eyiyim. Bizim mıhdar gazete getürmüşse, benim içün neler yazmış ohumuşsuzdur. Ama işin doğrusunu ben sahan yazim.

ANILARDAKİ ELAZIĞ EKREM KATI

Benim başıma gelen bişmiş tavuğun başına gelmedi. Gardaşım İstanbul'a gidişim çoh fiyakali oldu. Uçahdaki gızlar beni çok eyi ağırladılar. Ben de gendimi Beritanlı bi goyun tüccarı olarah tanıttım. Almanya'dan yoğurt makinası almaya gidim, dedim. Hatta birisi bahan göz bile etti. Neyse gardaşım başın ağrıtmıyam. Uçahdan ener enmez bizi gömrüge götürüp herkesin bavulunu aradılar. Benim de birinci bavulumu, iç köynegimden nakışlı çoraplarıma gadar aradılar. İkinci bavulumu açdım, memur azcıh garuşturdu, sanki cenavar görmüş gibin bağırmaya başladı. Ben dedim zahar içindekileri isdi.

"Vasisdas hış hış?" diye bağırdı. Ben önce anlamadım, sonra ben de bağırdım. "Her ne gadar Almanca bilmisem de o senin 'vosisdas' dedügün penceredür. Siz beni eyice cahal yerine goduz." dedim. Bu sefer hepsi başıma toplandı. Birisi azcuh imanlımış "Bunlar ne?" dedi. Teker teker saydım: "Bah gakgom, siz heç bi şe bilmişiz. Bu orcik, bu basduh, bu dut unu, bu iki parça da gurut, bu da anıkom yapmışdı, içli küfde." dedim.

Gine lav luv diye bağırdılar. Çoh zoruma getti. Ben bu sefer daha fazla bağırdım; "Ne olisiz baba? Siz benim köve gelin de görün insanlığı. Bi de size medeni deyiler..." diye eyice çıhışdım.

Bundan sonra iki poles geldi. Beni garagola götürdüler. Oraya İstanbullu iki tene tercüman geldi. Ona da teker teker hepsini gösderdim. Orciği, basduğu tanıdı. "Hemşerim vallaha ben de diğer şeleri bilmim, bu maddeleri kemiyeciler azzahanada tahlil edecekler." dedi. Bizim dut ununda esrarla haşhaş varmış, gurut da çoh eyi afyonmuş. Ben tekrar rica ettim: "Etmeyin, bizim heç Elazizli yoh mu, onlara sorun." Dedim. Laf anlamadılar. Zaten tercüman gurabiye çocuğu, babası mı içli küfde yemiş? Söz dinlemediler.

Bi hafda sona bizim gonsolosnan bi abukat geldi. Onlara da herşeyi anlattım. Hatta isdisez Angara'da Baba Hüsen'in yazıhanasmda bile var, oradan sorun, dedim.

Neyse gakgoma söyliyem bizim dut unu, gurut, içli küfte laborotarda muayene edildi. Sağlam raporu çıhınca ben de kotesten çıhdım. Şimdi eyi bi işe girdim. Gamyon yapdıriler. Gelecek mekdupda sahan Gamaval Bayramı'm annadacam. Acele cevap beklerim.

Gakgon Abo.

h : hırıltılı H

ÇAYDAÇIRA'YA
REKLAM VERMEK
İSTİYORSANIZ BİZİ ARAYINIZ.
553 2533090

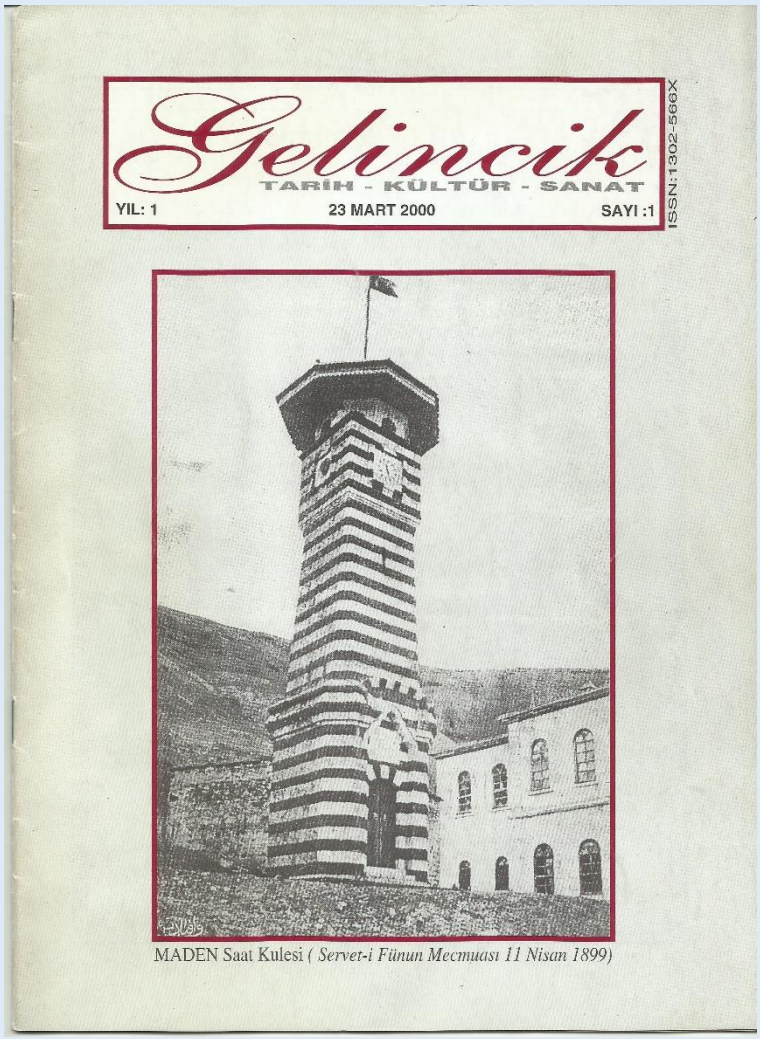
Sadece bir kez yayınlanan "Gelincik Dergisi" tarihi bir hatayı düzeltti.

Basının Tarihi Gücü

ÇAYDAÇIRA/MADEN

Basının gücü bir kez kanıtlandı. Kültür Bakanlığı'nın yaptığı tarihi bir hata geçmişte ve günümüzde yapılan haberlerle düzeldi.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu yayınları arasında yer alan "Anadolu Saat Kuleleri" yayınında Maden İlçesi'ndeki saat kulesinin yok olduğu ve bulunduğu yerin, yol olarak gösterildiği ortaya çıkmasıyla Araştırmacı-Yazar Lütfi Ergene, konuyu kamuoyuna duyurmak için sadece bir defaya mahsus olarak "Gelincik" adlı bir dergi çıkardı.

MADEN Saat Kulesi *(Servet-i Fünun Mecmuası 11 Nisan 1899)*

TARİHİ KANIT

Dergide belgelerle Saat Kulesi'nin varlığını kamuoyuna duyuran Lütfi Ergene, dergide 11 Nisan 1899 tarihinde yayımlanan Servet-i Fünun Mecmuası'da yer alan Saat Kulesi'nin açılış töreni haberini kaynak göstermiştir. Dergide, Saat Kulesi fotoğrafının kapısındaki Osmanlıca yazılı olan levhanın tercümesine de yer veriliyor. Saat Kulesi kapısının üzerindeki mermer levhada şu satırlar bulunuyor:

"Şehen-şâh bî-müdânî veliyy-i ni'metimiz Sultan Abdülhamid-i Sani Efendimiz hazretlerinin bedâyi-ı âsâr-ı mülûkânelerinden sâât-ı eyamı erbâb-ı hayata ilân için Mutasarrıf-ı Liva Hayri Bey kullarının himmeti ve ahalinin nakd gayretleriyle bu havâlide ilk defa olmak üzere bin üçyüz on yedi sene-i hicriyesinde (Milladi 1899) inşa olundu."

Maden ilçesinde bulunan saat kulesi, Sultan II. Abdülhamid'in tahta çıkışının 25.yılında Diyarbakır Valisi Halit Bey tarafından 1899 da Madenlilerin maddi katkılarıyla yapıldığı anlatılmıştır.

TARİHİ HATA

Konuyu kamuoyuna aktaran Lütfi Ergene, araştırmaları neticesinde ilginç bir olaya da şahitlik etti. Kültür Bakanlığı, 1994 yılında Maden Saat Kulesi'ni 'kilise çanı kulesi' ve beraberinde Eski Hükümet Konağını ise "kilise" olarak tescil edip, koruma altına almıştı.

Bu yanlış karar 2002 yılında Günışığı Gazetesi'nde yayınlanan haberle, Gelincik Dergisi'ni kaynak göstererek yeniden kamuoyuna duyurdu.
Elazığ'da büyük bir yankı uyandıran haber sonrası Elazığ Valiliği konu hakkında soruşturma başlattı. Soruşturma neticesinde Gelincik Dergisi ve Günışığı Gazetesi'nde yayınlanan haberler neticesinde hatadan dönüldü.
Kültür Bakanlığı eski tescil kararlarını iptal ederek, yeni tescil kararı aldı. 11 Nisan 2002 tarihli yeni karara göre; bu kulenin "saat kulesi" olarak tescil edilmesine," kilise" olarak tescil edilen iki katlı binanın ise Osmanlı döneminde inşa edilen "Resmi Hükümet Konağı" olarak tescil edilmesine karar verildi.

RESTORASYON YAPILMADI

1899 yılında yapılan Maden Saat Kulesi en son 1953 yılında onarıldı. Harabe halindeki Saat Kulesi ve Eski Hükümet Konağı'nın restore edilmesi için 15 Eylül 2005 tarihinde, yine Lütfi Ergene'nin yaptığı başvuru ise ilginç bir şekilde reddedildi. 2002 yılında saat kulesi ve binayı "korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı" olarak yeniden tescilleyen Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nce, Lütfi Ergene'ye gönderilen yazıda şöyle denildi: "Söz konusu tescilli taşınmazların, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'ne tahsisli olması sebebiyle, Bakanlığımız Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nce yapılacak herhangi bir işlem bulunmamaktadır". Çünkü söz konusu bina İmam Hatip Lisesi olarak kullanılmaktaydı. Böylece, tarihi Saat Kulesi ve Hükümet Konağı'nın restorasyonu da yapılamadı.

SAAT KULESİ TAMAM

2018 yılında 118 yıllık tarihi saat kulesinin restorasyon çalışmaları kısa süre içerisinde tamamlandı. İlçe sakinleri, en önemli değerlerinden biri olan saat kulesinin restorasyon çalışmalarının kısa süre de tamamlanması nedeniyle bir hayli mutlu. Tarihi saat kulesi restore edilen yeni yüzüyle ilçe sakinlerine sunuldu.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Diyarbakır Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü tarafından yapılan çalışmalar neticesinde Saat kulesi ilk haline geri getirildi.

HÜKÜMET KONAĞI DA BAŞLADI

1895 yılında inşa edilen ve Türkiye'nin en eski mülki idare binalarından biri olan Maden ilçesindeki tarihi bina, 1924'e kadar mutasarrıflık, 1924-1926 arası valilik ve 1926'dan 1987'ye kadar da kaymakamlık olarak hizmet vermişti. Yıllardır atıl halde bekletilen tarihi bina bakımsızlık nedeniyle yıkılma tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyordu.

2002 yılında Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 1. Grup korunması gereken Kültür Varlığı olarak kabul edilmesine karşılık aradan geçen 20 yıllık süre içinde Maden'in tarihi Hükümet Konağı onarımı için ilk adım atıldı.

Türkiye'nin en eski mülki idare binası olduğu belirtilen 259 yıllık tarihi hükümet konağı restorasyon çalışmalarına; İçişleri Bakanı Süleyman Soylu öncülüğünde, Elazığ Valiliği, Maden Kaymakamlığı, Elazığ İl Özel İdaresi, Elazığ Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü destekleriyle başlanıldı.

Maden Tarihi Hükümet Konağı binası restorasyon işi devam etmekte olup. Bu süreçte bina iç ve dış sıvalar ve çatı sökümü gerçekleştirilmiş durumda. Duvar güçlendirmeleri tamamlanıp özgün dokusuna uygun özel sıva imalatı ve dış cephede doğal taşanların üzerine yapılan kimyasal boyaların temizliği devam etmekte. Binanın olumsuz hava koşullarından etkilenmemesi için bina çatısı korumaya alınmış olup 2022 sonlarında restorasyonun tamamlanması planlanıyor.

Elazığ Lisesi-5
(Onurlu Gençler)

Üniversiteden mezun olduktan sonra ilk görev yeri Elazığ Lisesi biyoloji öğretmenliğindeki hem otoriter öğretmen olarak hem kısa zamanda idareci olarak okulu disipline etmiş olması önemli bir başarıydı. Elazığ'da yaptığı görev sırasında hem öğretmenliğindeki eğitim kalitesi ve verimliliği hem de idareciliğindeki üstün başarıları milli eğitim bakanlığı tarafından takdir edilir. Çünkü sistem, liyakat ve ehliyet esasına göre işliyordur. Yeni görevlere atanması düşünülür. Önerilen tercih, Diyarbakır Eğitim Enstitüsü'ne öğretmen olarak tayin olmayı isteyip istemediği teklifi gelince hemen kabul eder.

Prof. Dr.
RAMAZAN DEMİR

Zira lise öğretmenliği ona dar gelir. Daha ileri aşamalara tırmanmak ister. Yeni bilgiler edinmeliydi, edindiklerini yeni ufuklara açılan gençlere aktarmalıydı. Meslekte henüz iki yılını doldurmuştur. Göreve başladığından yaklaşık altı ay sonra lise müdür muavinliği teklif edilir, kabul ederek iki yıl içinde sorumlukları artar, yürüttüğü lise müdür muavinliğinin ardından baş muavinlik ve müdür vekilliği görevi ona pek çok deneyim kazandırır.

Lise öğretmenliği ve idareciliği çok uzun sürmez, tamı tamına 2 yıl 8 ay gibi bir zaman görev yaptıktan sonra Eylül 1972 de kendisine yapılan tayın teklifini kabul ederek Diyarbakır Eğitim Enstitüsü Biyoloji Öğretmeni olarak ataması yapılır. Yeni görevine başlamadan önce Elazığ Lisesi'ni, 01 Eylül 1972 ders yılına hazırlayıp törenle okulu öğretime açar. Öğrencilerine ve öğretmenlerine veda ederek ayrılır kadim öğretim kurumu Elazığ Lisesi'nden. Diyarbakır Eğitim Enstitüsü'nde göreve başlar. Kısmen de olsa akademik düzeyde eğitimci olarak göreve başlaması ona yeni ufuklar açar.

***

İdareci ve öğretmen olarak mesai arkadaşları olan Mehmet Naci Onur, Coşkun Yıldırım, Yalçın Gürocak, İbrahim Örün, Zülfü Güler, Mahmut Yıldırım kadim dostlarıyla kader birliği yapar ve onları hiç unutmaz...

Yrd. Doç. NACİ ONUR

Naci Onur Atatürk Lisesi'ne Müdür, Milli Eğitim Müdürü, en sonunda Fırat Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde asistan, doktora yapar ve yardımcı doçent olarak emekliye ayrılır.

Coşkun Yıldırım önce Naci Onur'un yeni okulunda baş muavin olarak sonra Elazığ Ortaokulu müdürü olarak görev yapar. Devamında sivil savunma uzmanlığı dahil farklı görevler icra ettikten sonra en son Fırat Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire başkanlığını yaparken emekliye ayrılır.

Zülfü Güler de Fırat Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde asistanlığa başlayıp tüm akademik kademeleri tamamlayarak profesörlük unvanını aldıktan sonra emekli olur.

Yalçın Gürocak, lise öğretmenliğinden sonra üniversite genel sekreterliğine atanarak hizmetine orada devam eder. Vakitsiz bir ölüm onun daha çok hizmet etmesine izin vermez. Keza Mahmut Yıldırım lise öğretmenliği ve idareciliği süresince çok sevilir, çok başarılı olur fakat ömür kısa olur. Çevresine acı bırakır!

Prof. Dr. ZÜLFÜ GÜLER

Şeker hastası olan ve bundan dolayı "Şeker İbo" lakabıyla bilinen İbrahim Örün gerçek anlamda bir gönül dostu olarak hep hatırlanır. Hoş görülü, iyimser ve sevgi dolu kişiliğiyle herkesin gönlünü kazanmış olarak öğretmenliğe ve idareciliğe devam eder, emekli olduktan sonra Ankara'ya yerleşir. Eşi öğretmen Halide Hanım tıpkı kendisi gibi insani yönleri çok yüksek olan değerli dost insan olarak gönüllerde yer alır.

***

Elazığ Lisesi'nin öğrenci gençleri onurlu ve duygusaldırlar, onurlarına dokunacak bir söz ya da eyleme karşı çok hassastırlar, yanlış yaptıklarında onlara bir bakış, kişiliklerini harekete geçiren bir söz söylenmesi yeterli olur. Hatalarının karşılığı olarak onur kırıcı söz işitmektense iki tokadı yeğlerler. İnsani yönleri, vefakârlıkları, dostlukları en üst düzeydedir. En haşarı olanları eğitmenin yöntemi çok basittir; onlara sorumluluk vermek yeterlidir. Sınıf başkanlığı verdiğinizde sorun kalmaz. İki örnek genci anmak isterim; 6Ed.-C şubesinin sınıf başkanı Nusret adındaki genci, birkaç kez cezadan dönüp gelmiş, 5Ed.D şubesinin başkanı Hüseyin Keydanlı da aynı durumda... Bu iki genç okulca disiplinsizlik sayılan bazı küçük vakalara isimleri karıştığı için "problemli öğrenci" olarak bilinmesine karşın onlara sınıf başkanlığından sorumlu olduklarında o sınıflar en disiplinli sınıflar olur.

Elazığ Lisesi mezunları ülkenin en iyi üniversitelerine girer ve başarılı olur. Lise bitirme imtihanları (olgunluk imtihanı) sonunda mezun olup ilk üç dereceye giren gençler Hacettepe, Çapa ve Cerrahpaşa Tıp Fakültelerine doğrudan kayıt yapabiliyor... Bunlardan Ferruh, Beyti Karaca, Ahmet Tevfik Ozan örnektir.

Son söz olarak, Elazığ Lisesi'nde görev yaptığım 1969-1972 yılları arasında görev alan öğretmenler ve o yılların öğrencileri yaşayanlara sağlıklar vefat edenler tanrıdan rahmet diliyorum. Bilenler ve hatırlayanlar hakkını helal etsin.

Gurbette bir tiyatrocu…

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Elazığlı tiyatro sanatçısı ve yönetmeni Bayram Gündoğdu, Gebze kurduğu" Tiyatro Roza" ile 40 oyun sahneledi.

Aslen Sivriceli olan Bayram Gündoğdu (37), İstanbul Şehir Tiyatrosu, Ayla Algan Sanat Merkezi ve Müjdat Gezen Sanat Merkezinde tiyatro eğitimi alarak sahne yaşamına atıldı. Birçok oyunda rol alan Bayram Gündoğdu, 2007 yılında Kocaeli Gebze'de kurduğu "Tiyatro Roza" ile sahne yaşamını sürdürmektedir. 40'a yakın yetişkin ve çocuk oyunlarını sahneye koyan Gündoğdu yine 40'a yakın şehirde turneye çıktı.

Sivrice'nin Hacılar Köyü'nde tatilinin geçiren Bayram Gündoğdu, "Her sene köyüme gelmekteyim. 2 çocuğum var. Onları memleketimizden koparmamak için tatiimizi Elazığ'da geçiriyorum." dedi.

45 kişilik bir ekiple tiyatro yaptıklarını belirten Gündoğdu, 2020 yılında Elazığ'da da oyun sahnelediklerini ifade etti. Elazığ'a vefa borcu olduğunu belirten Gündoğdu, Elazığ'da tiyaro sanatının yaşaması için her türlü yardıma hazır olduğunu ifade etti.

Çaydaçıra Dergisi'ne
Artık Kolayca
Ulaşabilirsiniz
dergilik.com
Ve
harput.web.tr
Sitelerinden okuyabilirsiniz

Tarihi Çarşı canlanıyor

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Elazığ Belediye Başkanı Şahin Şerifoğulları'nın "Ticaret Doğduğu Sokaklara Geri Dönüyor Projesi" kapsamındaki "Çarşı Mahallesi-Sakarya Caddesi, Belediye Sokak, Saray Cami Meydanı ve Belediye İş Merkezi Üstü Sokak Sağlıklaştırma Projesi"ne ilişkin yapım çalışmaları başladı.

Proje kapsamında 81 dükkânda cephe yenileme ve çevre düzenleme çalışmaları gerçekleştirilecek.

Geçtiğimiz günlerde yer tesliminin gerçekleştirildiği proje kapsamında çalışmalara başlayan belediye ekipleri, Saray Cami Meydanı ile Belediye İş Merkezi üstünde yer alan meydanda düzenleme çalışmalarına devam ediyor. Çalışmalar doğrultusunda ekipler önce çatı ve cephe çalışmaları ardından ise levha, dekoratif aydınlatma, yol ve kaldırım yenileme çalışmalarıyla

meydanı yepyeni bir görünüme büründürecek.

Alandaki her çalışmayı yakından takip eden Elazığ Belediye Başkanı Şahin Şerifoğulları, "Hepimiz için ayrı bir öneme sahip olan tarihi çarşımızda yürütülen her çalışmayı titizlikle inceliyoruz. Amacımız hem çarşıda dükkânı bulunan esnafımıza hem de oradan alışveriş

yapan veya turistik amaçlı ziyaret eden vatandaşlarımıza en iyi şekilde hizmet sunmaktır. Göreve geldiğimiz günden itibaren Kapalı Çarşı ve çevresinde hummalı bir çalışma başlattık. Düzenlemelerimizi belirli bir plan dâhilinde kademe kademe gerçekleştirerek ilerliyoruz. Yaptığımız bütün çalışmalarda çarşının kendisine has özelliklerini korumaya ve tarihi yapısını bozmadan ilerlemeye çok özen gösteriyoruz. Proje dâhilinde gerçekleştirdiğimiz bütün çalışmalar tamamlandığında ise modern mimariyle buluşturduğumuz tarihi çarşımız çok daha güzel ve çok daha kullanışlı olacak." dedi.

Taş Ekmeği Tatlısı

Taş Ekmeği Tatlısı Malzemeleri Nelerdir?

Hamur Ekmeği için:

3 adet yumurta
2 su bardağı süt
1 tatlı kaşığı kuru maya
1 çay bardağı su
1 çay kaşığı tuz
Alabildiği kadar un

Şerbeti için:

4 su bardağı tozşeker
3 su bardağı su

Üzeri için:

100 gram tereyağı
1 kase ceviz içi

Taş Ekmeği Tatlısı Nasıl Yapılır?

Hamuru için:

Çukur bir kabın içerisine yumurtalar kırılır ve tuz ilave edilerek iyice çırpılır.
Üzerine süt katılır ve karıştırılır.
Ilık su ile maya eritilir o da karışıma katılır ve üzerine alabildiği kadar un ekleyerek akıcı bir kıvamda hamur elde edilir.
Ardından mayalanmaya bırakılır.
İyice mayalanan hamur kabarır.
Bir parça pamuklu bez ahşap ıspatulaya sarılır yağa batırılır.
Ekmeklerin pişeceği sacın üzerine sürülür.
Yağlanan sac üzerine bir kepçe mayalanan hamur dökülür ve kepçe ile sıvazlanarak incecik yufka gibi serilir.
Kızaran hamur ekmek pişirme tahtasıyla çevrilerek, iki tarafı iyice kızartılır.

Şerbeti için:

Tencereye 4 su bardağı toz şekeri ilave edilir.
Üzerine 3 su bardağı su eklenerek 15 dakika kaynatılıp bir şerbet elde edilir.
Hazırladığımız taş ekmekler şerbete batırılıp çıkartılır.
Üzerine tereyağı sürüp ceviz serperek tepsiye kat kat serilir ve ardından kesilip kalan şerbet üzerine dökülerek servis yapılır.
NOT: Ekmekler teflon tavada aynı işlemle pişirilir.

DINDİK NOSTALJİ

SALGINDAN SONRA DINDIK

GAKGOMUN AYLIK MİZAH GAZETESİ Yıl:1 Sayı:1 1 Haziran 2020 Fiyatı 5 Yumurta

BORDO YAYINCILIK
Yeni Mah. Gazi Cad. No:36 Yüce Pasajı Kat: 1/105
Tel: 0424 2361284
ELAZIĞ